

Тернопільський національний медичний університет імені І. Я. Горбачевського

Видавнича група «Наукові перспективи»

Луганський державний медичний університет

Громадська наукова організація «Система здорового довголіття в мегаполісі»

Громадська організація «Християнська академія педагогічних наук України»

Громадська організація «Всеукраїнська асоціація педагогів і психологів з
духовно-морального виховання»

*за сприяння КНП "Клінічна лікарня №15 Подільського району м.Києва",
Центру дієтології Наталії Калиновської*

«Перспективи та інновації науки»

(Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»)

Випуск № 15(33) 2023

Київ – 2023

Ivan Horbachevsky Ternopil National Medical University

Publishing Group «Scientific Perspectives»

Luhansk State Medical University

Public scientific organization "System of healthy longevity in the metropolis"

Public organization "Christian Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine"

Public organization "All-Ukrainian Association of Teachers and Psychologists of
Spiritual and Moral Education"

*with the assistance of the KNP "Clinical Hospital No. 15 of the Podilsky District of Kyiv", Nutrition Center of
Natalia Kalinovska*

"Prospects and innovations of science"

(Series "Pedagogy ", Series "Psychology ", Series "Medicine ")

Issue № 15(33) 2023

Kiev – 2023

ISSN 2786-4952 Online

УДК 001.32:1/3](477)(02)

DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2023-15\(33\)](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2023-15(33))

«Перспективи та інновації науки (Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»)»: журнал. 2023. № 15(33) 2023. С.1309

**Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 27.09.2021
№ 1017 журналу присвоєно категорію "Б" із психології та педагогіки**

**Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 27.04.2023
№ 491 журналу присвоєно категорію "Б" із медицини: спеціальність 222**

Рекомендовано до видавництва Президією громадської наукової організації «Всеукраїнська Асамблея докторів наук з державного управління» (Рішення від 16.11.2023, № 4/11-23)

Журнал видається за підтримки КНП "Клінічна лікарня №15 Подільського району м.Києва", Центру дієтології Наталії Калиновської.

Журнал заснований з метою розвитку наукового потенціалу та реалізації кращих традицій науки в Україні, за кордоном. Журнал висвітлює історію, теорію, механізми формування та функціонування, а, також, інноваційні питання розвитку медицини, психології, педагогіки та. Видання розраховано на науковців, викладачів, педагогів-практиків, представників органів державної влади та місцевого самоврядування, здобувачів вищої освіти, громадсько-політичних діячів.

Журнал включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus (IC), Research Bible, міжнародної пошукової системи Google Scholar.

Голова редакційної колегії:

**Жукова Ірина
Віталіївна**

кандидат наук з державного управління, доцент, Лауреат премії Президента України для молодих вчених, Лауреат премії Верховної Ради України молодим ученим, директор Видавничої групи «Наукові перспективи», директор громадської наукової організації «Всеукраїнська асамблея докторів наук з державного управління» (Київ, Україна)

Головний редактор: Чернуха Надія Миколаївна — доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри соціальної реабілітації та соціальної педагогіки Київського національного університету імені Тараса Шевченка (Київ, Україна).

Заступник головного редактора: Торяник Інна Іванівна - доктор медичних наук, старший науковий співробітник, провідний науковий співробітник лабораторії вірусних інфекцій Державної установи «Інститут мікробіології та імунології імені І.І. Мечникова Національної академії медичних наук України» (Харків, Україна);

Заступник головного редактора: Сіданіч Ірина Леонідівна — доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки, адміністрування і спеціальної освіти Навчально-наукового інституту менеджменту та психології ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України (Київ, Україна);

Заступник головного редактора: Жуковський Василь Миколайович — доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри англійської мови Національного університету "Острозька академія" (Рівне, Україна).

Редакційна колегія:

1. Бабова Ірина Костянтинівна - доктор медичних наук, професор, професор кафедри дефектології та фізичної реабілітації, ДЗ "Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського" (Одеса, Україна)
2. Бабчук Олена Григорівна – кандидат психологічних наук, доцент, завідувач кафедри сімейної та спеціальної педагогіки і психології Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського» (Одеса, Україна)
3. Бахов Іван Степанович — доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри іноземної філології та перекладу Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна)
4. Балахтар Катерина Сергіївна - здобувач ступеня доктора філософії (PhD) за спеціальністю 053. Психологія, старший викладач кафедри іноземних мов в Національному університеті ім. О. О. Богомольця (Київ, Україна)
5. Бартенева Ірина Олександрівна - кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського» (Одеса, Україна)
6. Біляковська Ольга Орестівна – доктор педагогічних наук, професор кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи Львівського національного університету імені Івана Франка (м. Львів, Україна)
7. Вадзюк Степан Нестерович - доктор медичних наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки України, почесний академік Національної академії педагогічних наук України, завідувач кафедри фізіології з основами біоетики та біобезпеки Тернопільського національного медичного університету імені І.Я. Горбачевського України (Тернопіль, Україна)
8. Вовк Вікторія Миколаївна - кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки Державного університету ім. Станіслава Штища в Пілі (м. Піла, Польща)
9. Гвоздзькевич Сильвія — кандидат наук, Державна професійна вища школа ім. Якуба з Парадижу в Гожуві-Великопольському (Польща)
10. Головач Наталія Василівна — кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри управління персоналом та економіки праці Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна)

ЗМІСТ

СЕРІЯ «Педагогіка»

Batryn N.V.

Pedagogical strategies for teaching leadership in foreign resources.....16

Holovatska Yu.B.

Experimental pedagogical system of professional training of future translators for localization as an innovative construct.....28

Kharytska S.V., Kolisnychenko A.V.

Search-informational competence of future biomedical engineers and economists as an important component of adjustment of safety professional activity standards.....38

Leleka V.M.

Development of physical culture and sports in Ukraine according to the American experience.....55

Акімова О.В., Сапогов М.В., Гапчук Я.А., Дяченко М.О.

Особливості розвитку логічного мислення студентів у процесі змішаного навчання.....62

Бабчук М.І.

Особливості взаємозв'язку показників нарцисизму та фізичного перфекціонізму.....71

Білавич Г.В., Борис У.З., Поп'юк М.В., Савчук Б.П.

Самовдосконалення вчителя початкової школи в процесі післядипломної освіти: сучасний та історико-педагогічний контексти.....82

Боса В.П.

Концепт «технологія» у контексті професійної підготовки майбутніх філологів засобами сучасних інформаційних технологій.....95

Вербовський І.А., Бакуменко Т.К.

Сучасні вимоги до керівників освітніх закладів: компетенції, здібності та навички.....108

Волинець Ю.О., Стаднік Н.В., Панченко Т.Л.

Організація партнерської взаємодії учасників освітнього процесу у групах раннього віку закладу дошкільної освіти.....120

Гречановська О.В.

*Вплив діяльнісного підходу на самоосвітню діяльність студентів у процесі вивчення гуманітарних дисциплін у ЗВО.....*133

Грищенко М.В., Лукіяничук А.М., Кучерган Є.В.

*Порівняльний аналіз методів професійного саморозвитку психологів в країнах ЄС.....*144

Гурський І.Ю.

*Обов'язковий освітній компонент «Пандемія covid-19 та англійськомовна картина світу: точки взаємодії» у системі фахової підготовки магістра філології.....*157

Дехтярьова О.О., Борзик О.Б., Каденко І.В., Чалий В.Ю.

*Аналіз потенційних викликів та можливостей для використання машинного навчання у прогнозуванні ризику серцево-судинних захворювань на основі набору фізіологічних даних.....*172

Коблик В.О.

*Дидактичні засади формування ціннісного ставлення до праці в учнів як категорія теорії і методики виховання.....*187

Коваленко О.А., Крицька А.О.

*Психологічний аспект у методиці викладання української мови для здобувачів вищої школи.....*197

Ковальчук Р.О., Жуча П.І.

*Фізична підготовка жінок в армії: проблеми та перспективи.....*205

Козинець І.І., Трофимова О.П.

*Удосконалення навчально-методичного забезпечення дисципліни «термодинаміка» вибіркового блоку навчального плану підготовки бакалаврів за спеціальністю 184 Гірництво.....*221

Козубцов І.М., Нестеров О.М., Слісар П.О., Кіяновський К.М.

*Особистості формування курсанта-лідера на курсах професійної військової освіти І-Іа, б, с (тактичний рівень військової освіти).....*235

Корильчук Н.І., Кицай К.Ю.

*Викладання вибіркової дисципліни для студентів з різних країн.....*249

Куруч А.В.

*Вища освіта в Україні в контексті глобалізаційного розвитку.....*262

Лахмотова Ю.В., Циркот Є.О.

*Проблема дослідження соціальних мереж як інструменту комунікації в КНР та світі.....*270

УДК 80-051:[378.091.3-027.22:004]

[https://doi.org/10.52058/2786-4952-2023-15\(33\)-367-377](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2023-15(33)-367-377)

Овсієнко Людмила Миколаївна доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри української мови Факультету української філології, культури і мистецтва, Київський університет імені Бориса Грінченка, вул. Левка Лук'яненка, 13-Б, м. Київ, 04207, тел.: (066) 641-73-61, [ehttps://orcid.org/0000-0002-8450-7305](https://orcid.org/0000-0002-8450-7305)

SMART-ТЕХНОЛОГІЇ У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ СУЧАСНОГО ФІЛОЛОГА

Анотація: Цифрова трансформація є актуальною проблемою з початку ХХІ століття, до того ж пандемія COVID суттєво загострила її. Наразі всі суб'єкти освітнього процесу покладаються на технології так, як ще досі жоден із них навіть не міг припустити. У наступні роки тенденція тільки посилюватиметься, тому тема використання вигод від технологізації освіти актуалізується та масштабується. Зростає нове мережеве покоління людей, які не уявляють життя без сучасних технологічних пристроїв. Однак, незважаючи на це, сучасна освіта недостатньо сприятливо впливає на розвиток людського капіталу в умовах цифрового середовища. Мета статті – визначити роль smart-технологій як інноваційно-інтелектуального інструменту в розвитку системи вищої філологічної освіти під час формування компетентностей у студентів факультетів української філології. У статті досліджено аспекти класичної філологічної освіти в університетах з елементами впровадження smart-технологій, проаналізовано їх особливості як інтелектуального інструменту модернізації вищої освіти; визначено переваги й недоліки використання означених технологій для освіти філологів. Важливою перевагою представленого дослідження є визначення конкретних сфер і способів використання smart-технологій для формування професійних компетентностей здобувачів факультетів української філології. Такий ракурс дає змогу уникнути надмірного теоретизування й абстрактного викладення матеріалу. Попри те, що стаття має теоретико-узагальнювальний характер, її все ж можна вважати вступною щодо низки наступних досліджень того, у який спосіб та за яким конкретно алгоритмом інтегрувати smart-технології у вищу освіту філологів, зокрема для викладання конкретних філологічних курсів та навіть розділів лінгвістики й літературознавства. Збалансований підхід до використання smart-технологій у навчанні філологів-україністів уможливило збагачувальний вплив на освітнє середовище, не роблячи означені технології самоціллю чи чужорідним складником, що спотворює філологічну освіту, у якій передусім йдеться про категорію «любові до слова». Навпаки,

ігнорування потенціалу smart-технологій для освіти філологів робить університетське середовище ретроградним, неживим, приреченим на некваліфікованість випускників філологічних спеціальностей. До того ж, smart-технології доречно позиціонувати як інструмент навчання впродовж життя. Студентів варто вчити використовувати їх під час виконання самостійної роботи, щоб розширити можливості імплементації smart-освіти та спектр сформованих завдяки цьому компетентностей.

Ключові слова: smart-технології; smart-освіта; цифровізація; освітнє середовище; ЗВО; українська філологія; філологи-україністи; професійна компетентність.

Ovsienko Liudmyla Mykolaiivna Doctor of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Professor at the Ukrainian Language Department of Faculty of Ukrainian Philology Culture and Art, Borys Grinchenko Kyiv University, Levka Lukyanenko St., 13-B, Kyiv, 04207, tel.: (066) 641-73-61, <https://orcid.org/0000-0002-8450-7305>

SMART TECHNOLOGIES IN THE PROCESS OF TRAINING A MODERN PHILOLOGIST

Abstract. The purpose of the article is to determine the role of smart-technologies as an innovative and intellectual tool in the development of the system of higher philological education during the formation of competencies among students of the faculties of Ukrainian philology. Digital transformation has been actively unfolding since the beginning of the 21st century, but the COVID pandemic has only exacerbated it. Today, all subjects of the educational process rely on technology in a way that none of them could even imagine until now. In the following years, the trend will only increase, so the topic of using the benefits of technological education is updated and scaled. A new network generation of people is growing, who cannot imagine life without new technological devices. However, despite this, modern education does not sufficiently influence the development of human capital in the digital environment. The article examines the aspects of classical philological education in universities with elements of the introduction of smart technologies, analyzes the features of smart technologies as an intellectual tool for the modernization of higher education; the advantages and disadvantages of using smart technologies for the education of philologists are determined. An important advantage of the presented research is the definition of specific areas and methods of using smart technologies for the formation of professional competencies of applicants of the faculties of Ukrainian philology. Such an angle makes it possible to avoid excessive theorizing and abstract exposition of the material. Despite the fact that the article has a more theoretical and generalizing nature, it can still be considered an introduction to a number of subsequent studies on how to integrate smart technologies into the higher education of philologists, in particular for the

teaching of specific philological courses and even sections linguistics and literary studies. A balanced approach to the use of smart technologies for the professional education of Ukrainian philologists enables an enriching impact on the educational environment, without making smart technologies an end in itself or an alien element that distorts philological education, which primarily deals with the category of love for words. On the contrary, ignoring the potential of smart technologies for the education of philologists makes the university environment retrograde, lifeless, doomed to unqualified graduates of philological specialties. In addition, smart technology should be positioned as a lifelong learning tool. It is appropriate to teach students to use smart technologies during their independent work in order to expand the possibilities of implementing smart education and the range of competences formed due to this at the intersection of narrowly philological and computer.

Keywords: smart technologies; smart education; digitization; educational environment; higher education institutions; Ukrainian philology; Ukrainian philologists; professional competence.

Постановка проблеми. На всіх етапах розвитку суспільство перебуває в пошуку способів ефективізації підходів до освіти, що передбачає також її модернізацію. Під цим маємо на увазі наскрізну, цілісну, системну адаптацію освітньої парадигми під сучасні освітні запити: і щодо освітніх результатів, і щодо того, у який спосіб їх здобувають, тобто процесуально. Наявна система вищої освіти показує свою неефективність, потребу реформатування, зміни концепції побудови навчального процесу. Відповідно до цього виникає необхідність переходу на систему вищої освіти з елементами smart-технологій. Smart-технології (також смарт-технології, розумні технології) – це інструменти для створення навчального середовища – інтегрованого, інтелектуального, віртуального. Сучасні тенденції розвитку мовної освіти, які актуалізувалися ще від початку XXI століття, передбачають міжнародну інтеграцію, зокрема, через оновлення підходів до освіти філологів, а також перегляд цілей і змісту освіти, її методів і засобів, що втілюють за допомогою інноваційних технологій. Нині найактуальнішими інноваційними інформаційними технологіями в освіті є smart-технології. Застосування їх в освітньому процесі надає більше можливостей для всіх суб'єктів навчання, а також модернізує заняття, що робить навчальне середовище одночасно комфортним і для студентів, і для викладачів. Використання smart-технологій підвищує ефективність і стимулює інтерес студентів до вивчення матеріалу. Застосування означених технологій у викладанні філологічних дисциплін означає перехід від старої схеми репродуктивного передавання знань до нової творчої форми навчання в природному мовному середовищі, яке формується за допомогою релевантного контенту.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Оскільки тема застосування smart-технологій актуальна в усьому світі, низка праць присвячена різнобічному висвітленню проблеми з наукового погляду. Загалом використання smart-технологій у вищій школі досліджують І. Костиря, Д. Березюк, М. Садовий, Н. Подопрігора, О. Трифонова [11], М. Френч [9], П. Дюїньян [8], О. Попович, Р. Моцик, І. Мозул, К. Федченко, А. Жбанчик, О. Теренко, О. Кучай [14], С. Пападакіс, А. Ків, Г. Кравцов, В. Осадчий, М. Марієнко, О. Пінчук, С. Семеріков [13], С. Єкімов, Т. Хлебнікова, Г. Трухан [15] та ін. Smart-технології у процесі підготовки сучасних філологів станом на тепер вивчають, зокрема, Г. Ованесян [10], А. Зайні, Г. Маздаясна [16], В. Мохамед [12], Т. Герасимчук [1], Н. Іваненко, Ю. Герасименко, В. Костенко [2] та ін. Зовсім невелике коло дослідників працює специфічно над темою використання smart-технологій для фахової підготовки філологів-україністів, зокрема, А. Кушнір [4; 5], К. Юзефович [7], Ю. Кекало, Т. Макарова [3], Л. Скрипник [6]. М. Френч в огляді трендів розумних технологій у 2023 році констатує, що інтеграція цифрових інструментів у закладах освіти всіх рівнів, тобто так звана цифрова трансформація, більше не є приємним бонусом для заможних закладів освіти [9]. Завдяки зниженню вартості на гаджети та їх супровідні smart-технології стали нормою, а не розкішшю, це функціональна потреба для сучасного освітнього середовища. Навчальні заклади, які вживають заходів із метою цифрової трансформації, планомірно подвоюють свої ініціативи з технологізації та наполягають на ще ширшому та глибшому використанні технологій. Н. Іваненко та ін. [2, С. 10] засвідчують, що за надзвичайних умов воєнного стану експоненційно зростає потреба в цифровізації освіти.

Smart-освіта стала можливою завдяки створенню системи електронного навчання та впровадженню дистанційної освіти, що поклало початок новому глобальному явищу. Багато розумних технологій для навчання є у вільному доступі, потрібні лише відповідні пристрої та інтернет, аби отримати до них доступ і розвивати спеціальні навички (за напрямом, який цікавить користувача, у нашому випадку – студента української філології) [11, с. 149]. Smart-освіта здійснюється за допомогою глобального контенту в інтерактивному просторі та є новою філософією освіти, системою інноваційних технологічних рішень [11, с. 150]. Розумна освіта дає змогу генерувати знання, формувати особистість фахівця-філолога, який вільно володіє інформаційними та комп'ютерними технологіями, вміє знаходити й аналізувати інформацію, застосовуючи інновації. Розумне навчання робить освітній процес ефективним завдяки трансформації його в прогресивне електронне середовище (окрім очно-аудиторного). Розумний розвиток в освіті передбачає збалансоване використання smart-технологій як викладачами, так і студентами, з тенденцією до збільшення самостійності здобувачів. У цьому контексті освітяни потребують певного «професійного керівництва» щодо розширення можливостей, які пропонують електронні ресурси. Дослідження в

цьому аспекті навчання мови торкаються таких проблем, як змістовне та автономне/незалежне навчання, мотивація, форми й канали спілкування, психолінгвістичні механізми вивчення філологічних дисциплін [10, с. 23]. Можна стверджувати, що психолінгвістичну роль розумних технологій специфічно в опануванні дисциплін філологічного циклу вивчено дуже мало. Спектр досліджень щодо стратегій формування в студентів окремих навичок за допомогою комп'ютерного навчання (CALL) стосується вивчення іноземних мов, тоді як загальні механізми вивчення мови за допомогою smart-технологій, психологія мови та когнітивні операції під час вивчення філологічних дисциплін засобами розумних технологій майже не вивчалися [10, с. 25]. Теоретичне й експериментально-практичне дослідження можливостей використання розумних технологій у фаховій підготовці філолога-україніста є актуальною проблемою на перетині філології, педагогіки та комп'ютерної науки.

Мета статті – визначити роль smart-технологій як інноваційно-інтелектуального інструменту в розвитку системи вищої філологічної освіти під час формування компетентностей у студентів факультетів української філології.

Виклад основного матеріалу. До незаперечних переваг застосування smart-технологій у викладанні філологічних дисциплін можна віднести:

– підвищення мотивації й активності студентів: використання smart-технологій модернізує заняття завдяки своїй різноманітності, інтерактивності та новизні, дає змогу використовувати власні гаджети й інтернет;

– впровадження елементів гейміфікації, що підвищує пізнавальний інтерес здобувачів до навчання;

– інтеграція в автентичне природне мовне середовище (наприклад, дає можливість спілкуватися з носіями української мови за кордоном, у діаспорі чи з жителями різних регіонів під час вивчення діалектного багатства української мови);

– підвищення якості та ефективності навчання мови (візуалізоване подання нового навчального матеріалу з поєднанням аудіо- та відеопрезентацій посилює сприйняття інформації та побудову ментальних моделей для кращого розуміння й запам'ятовування матеріалу);

– вільний доступ до знань (smart-технології дають змогу безперервно вивчати дисципліни філологічного спрямування поза аудиторією, будь-де та будь-коли);

– зворотний зв'язок (smart-технології мають здатність індукувати помилки, що дає студентам можливість отримувати зворотний зв'язок і відразу бачити свої недогляди);

– організація навчання в групових формах (розумні технології дають змогу керувати групами студентів, отримувати різні звіти й відстежувати успішність кожного здобувача);

– упровадження особистісно орієнтованої технології навчання (smart-технології є інструментом побудови індивідуальної навчальної траєкторії, яка формує професійну індивідуальність студента з урахуванням його особистісних якостей, наприклад, створює гнучкий темп навчання для здобувачів, які мають різну швидкість процесів пізнання);

– можливості дистанційного навчання (розумні технології забезпечують високу мобільність, гнучкий темп і графік, контакт між викладачем і студентами, можливість залучити до роботи велику кількість здобувачів і перевірити їхні знання в асинхронному й синхронному режимах);

– підвищення якості освіти (робота зі smart-технологіями передбачає вищий рівень якості освітніх послуг, зокрема підвищення кваліфікації викладачів ЗВО, завдяки активному обміну досвідом та ідеями, доступу до навчально-методичних матеріалів і віртуальних лабораторій інших університетів, науково-дослідних інститутів, участі в онлайн-конференціях та вебінарах, можливості стажування без відриву від викладацької діяльності);

– економія часу (використання smart-технологій економить час, оскільки є змога доопрацювати, адаптувати наявний навчальний контент, а не створювати все з нуля);

– економність (smart-технології скорочують витрати університету на обладнання, а також особисті витрати студентів на освітні ресурси).

Застосування smart-технологій на заняттях філологічного спрямування має й певні недоліки, а саме:

– безпосередні недоліки окремих програмних продуктів (більшість засобів smart-технологій не розвивають усне мовлення, немає коригувального зворотного зв'язку);

– загроза персоніфікації гаджета (гаджет сприймається як живий організм. Так він проникає в особистий простір користувачів, викликаючи навіть екзистенційні кризи, що супроводжуються когнітивними та емоційними розладами; утім, така поведінка й такі загрози притаманні загалом взаємодії з гаджетом як таким, не тільки під час навчання, тут апелювати треба до гігієни користування технологічними вигодами сучасності);

– ризик зниження соціалізації (робота з технологіями знижує кількість і якість особистих контактів, що може вплинути на емоційне виховання студента-філолога);

– брак «живого» спілкування (брак діалогу між викладачем і здобувачами породжує схильність до злості, егоїзму та зниження відповідальності);

– послаблення самостійного творчого мислення (комп'ютерне навчання характеризується так званою диджиталізацією – адаптацією людського мислення до певних правил і моделей, орієнтацією на формально-логічну структурність, заміну неоднозначності формальною однозначністю, виконанням операцій із чіткими умовами та припущення лише одного

висновку, однієї правильної відповіді, як під час роботи з тестовими завданнями закритого типу);

– пасивне засвоєння інформації (навчальне програмне забезпечення спрямоване на те, щоб зробити навчання простим і легким);

– посилення соціальної нерівності (обладнання, яке все ж потрібно закуповувати для користування, не однаково доступне), через що виникає нерівність технологічних умов у ЗВО, те ж саме стосується й користування індивідуальними гаджетами;

– неоднозначний вплив на викладачів (одні викладачі мають страх і психологічні бар'єри у використанні smart-технологій, інші ж, навпаки, зловживають ними й починають викладати філологічні дисципліни просто «механізаторськи», використовуючи готовий програмний продукт, не адаптований під конкретного викладача, дисципліну й аудиторію студентів.

Масштаби практичного застосування smart-технологій у навчанні студентів факультетів української філології необмежені, передусім це:

а) використання розумних технологій з інформаційно-довідковою метою: ресурси з книгами в електронному форматі, статтями, результатами наукових досліджень, довідково-енциклопедичного характеру, інтерактивний правопис, віртуальні музеї тощо. Цей перелік нескінченний. Завдяки smart-технологіям можна фільтрувати спектр можливих ресурсів, добирати найбільш якісні та доречні до конкретної теми. Так, наприклад, під час вивчення тем із лексики української мови та культури мовлення студентам можна рекомендувати переглянути лекції Ірини Фаріон на каналі YouTube, послуговуватися ресурсами «Мова – ДНК нації», Onlinecorrector, блогом проф. Олександра Пономарева на сайті BBC, короткими довідковими відео Олександра Авраменка на YouTube, чат-ботом у Telegram «Баба Катря» для вдосконалення навичок правильного наголошування слів тощо;

б) smart-технології роблять доступнішим та продуктивнішим використання генеративних стратегій під час вивчення дисциплін філологічного спрямування: наприклад, здобувачам можна пропонувати самим створювати тести до теми в Google Forms / Test Maker, робити стислий конспект матеріалу за допомогою мобільних технологій – застосунків Samsung Notes, Note Manager, etc (такі нотатки легко, за потреби, інтегрувати в інші документи), створювати концептуальні карти в Mind Map Maker, Mindomo, Miro, Online whiteboard, etc., презентації за темою в Microsoft Power Point, писати есе у Writer Plus (Write On the Go), корегувати відеоконтент в YouCut – Video Editor (до прикладу, брати тренувальні відео виступів журналістів, політиків, блогерів і шукати в них мовні помилки, оцінювати комунікативні стратегії, робити аналіз із погляду мовної прагматики тощо), корегувати тексти в застосунку Microsoft Word: Edit Documents, записувати короткі відеоуроки (5-10 хв) за вивченою темою через Video Maker, створювати подкасти в Podcast Studio by Speaker / Voice Podcast Maker,

розробляти піктограми за темою в Canva, практикувати навички саморецензування в Google Forms (наприклад, виконати роботу над помилками за перевіреною викладачем роботою (у режимі нотаток зазначити правило, що мало бути застосоване там, де викладач виявив помилку, дібрати аналогічні випадки на правильне застосування мовної норми, зазначити винятки, дібрати синоніми, перебудувати речення тощо);

в) із використанням smart-технологій зручно проводити аудиторні заняття (лекції, семінари, практичні заняття та ін.). Це дає змогу створити потрібну візуалізацію, урізноманітнити контент та форми роботи. До того ж, не варто забувати про педагогічний приклад: якщо викладач навчає філологів, особливо філологів педагогічних спеціальностей, використовувати розумні технології, але сам їх ігнорує на заняттях, то таким чином створюється небажаний дисонанс;

г) застосування smart-технологій позитивно впливає на розвиток творчих здібностей студентів. Наприклад, формат ведення блогів, створення просвітницьких ресурсів, підготовка творчих електронних збірок, презентація дидактичних матеріалів, декламування поезій (запис + популяризація в інтернеті).

Це далеко не вичерпний перелік того, у який спосіб можна застосовувати smart-технології під час підготовки сучасних філологів. Усі наведені види діяльності можна інтегрувати у викладання дисциплін філологічного спрямування, використовуючи індивідуальні гаджети і для цього не потрібні спеціалізовані суперпотужні пристрої за останнім словом техніки. Звісно, процес залучення розумних технологій до викладання потребує системності й чималих зусиль від викладача. Однак варто почати й нарощувати вміння. Зручно робити це в кооперації зі студентами.

Висновки. Урахоовуючи всі переваги й недоліки smart-технологій, а також надзвичайно багатий спектр можливостей їх використання під час викладання дисциплін філологічного спрямування вважаємо, що застосування означених технологій є виправданим і відповідає умовам сьогодення, яке наскрізно пов'язане з цифровізацією. Завжди треба пам'ятати, як це сприяє ефективізації навчання студентів, прогресивно – формуванню професійних компетентностей філологів-україністів. Кожен викладач є менеджером навчального процесу, тому й відповідальний за те, щоб конструювати освітнє середовище гармонійно, сучасно, повноцінно з погляду набуття фахових компетентностей. Викладачеві під силу мінімізувати перелічені вище ризики диджиталізації. Smart-технології не замінять живе спілкування, але зможуть урізноманітнити освітній процес, підвищити мотивацію студентів, навчити їх використовувати розумні технології з проєкцією на навчання впродовж життя. Перспективи подальших розвідок вбачаємо в експериментальному дослідженні можливостей використання мобільних технологій (як частини smart-технологій) на заняттях із мовознавчих дисциплін. Важливо експеримен-

тально простежити, чи сприяє й наскільки сприяє інтенсивна, проте продумана й планомірна інтеграція smart-технологій в контекст фахової підготовки здобувачів української філології.

Література:

1. Герасимчук Т. Перспективи навчання іноземної мови з метою формування професійної компетентності студентів за допомогою інтернет-технологій. *Теоретична і дидактична філологія*. 2015. Вип. 19. С. 29–39.
2. Іваненко Н.В., Герасименко Ю.А., Костенко В.Г. Інноваційні підходи щодо модернізації філологічної освіти та науки України: відповідь на виклики воєнного часу. *Академічні візії*. 2023. Вип. 18. С. 10–16.
3. Кекало Ю., Макарова Т. Застосування в системі загальної середньої освіти steam-технологій у процесі вивчення філологічних дисциплін: теоретико-практичний підхід. *Людинознавчі студії*. Серія «Педагогіка». 2023. Вип. 48. С. 117–122.
4. Кушнір А.С. Критерії, показники та рівні сформованості готовності майбутніх учителів філологічних спеціальностей до застосування SMART-технологій у професійній діяльності. *Збірник наукових праць «Педагогічні науки»*. 2018. Вип. 1(85). С. 119–123.
5. Кушнір А.С. Підготовка майбутніх учителів філологічних спеціальностей до застосування Smart-технологій у професійній діяльності [Текст] : дис. ... д-ра філософії в галузі знань 01 Освіта : [спец.] 015; Вінниц. держ. пед. ун-т ім. Михайла Коцюбинського. Вінниця, 2020. 295 с.
6. Скрипник Л.Г. Впровадження новітніх технологій у викладанні дисциплін філологічного циклу. Сучасні аспекти модернізації науки: стан, проблеми, тенденції розвитку. *Матеріали XXII Міжнародної науково-практичної конференції (07 липня 2022 року, у м. Любляна (Словенія))*. С. 417–421.
7. Юзефович К. А. Рівень сформованості професійної компетентності майбутніх філологів засобами smart технологій. *Збірник наукових статей «Актуальні питання освіти і науки»*. 2016. Випуск 2016. 481–485.
8. Duignan P. A. Navigating the future of learning: The role of smart technologies. In *Leading educational systems and schools in times of disruption and exponential change: A call for courage, commitment and collaboration* (pp. 125–137). Bingley : Emerald Publishing Limited, 2020.
9. French M. Smart Technology Trends in Education. *Real Time Networks*. 2023. <https://www.realtimenetworks.com/blog/smart-tech-trends-in-education>
10. Hovhannisyan G. Acquisition of language meanings via smart technologies. *Journal of Teaching English for Specific and Academic Purposes*. 2016. Vol. 4(1). P. 23–37.
11. Kostyria I., Bereziuk D., Sadovyi M., Podoprygora N., Tryfonova O. Use of smart technologies in the training of specialists in higher education institutions. *Amazonia Investiga*. 2023. Vol. 12(62). P. 149–157.
12. Mohamed W.N.W., Aziz A.I., Nor N.H.M.. Validating online teaching materials of corpus linguistics. *Journal of Islamic*. 2023. Vol. 8(53). P. 375–385.
13. Papadakis S., Kiv A.E., Kravtsov H.M., Osadchyi V.V., Marienko M.V., Pinchuk O. P., ... Semerikov S.O. Revolutionizing education: using computer simulation and cloud-based smart technology to facilitate successful open learning. *CEUR Workshop Proceedings*. 2023. Vol. 3358, P. 1–18.
14. Popovych O., Motsyk R., Mozul I., Fedchenko K., Zhbanchyk A., Terenko O., Kuchai O. The Role of Smart Technologies in Training Future Specialists. *IJCSNS*. 2022. Vol. 22(12). P. 153.
15. Yekimov S., Khlebnikova T., Trukhan H., Kurilchenko V., Tkachov A., Ulianova V., Tomashevskaya A. Distance education based on smart-technology. *Journal of Physics: Conference Series*. 2020. Vol. 1691(1). P. 012159.

16. Zaini A., Mazdayasna G. The Effect of Computer Assisted Language Learning on the Development of EFL Learners' Writing Skills. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*. 2014. Vol. 98. P. 1975–1982.

References:

1. Gherasymchuk, T. (2015). Perspektyvy navchannja inozemnoji movy z metoju formuvannja profesijnoji kompetentnosti studentiv za dopomoghoju internet-tehnologhij [Prospects of foreign language learning for the purpose of forming students' professional competence with the help of Internet technologies]. *Teoretychna i dydaktychna filologhija – Theoretical and didactic philology*, 19, 29–39 [in Ukrainian].

2. Ivanenko, N. V., Gherasymenko, Ju. A., & Kostenko, V. Gh. (2023). Innovacijni pidkhody shhodo modernizaciji filologhichnoji osvity ta nauky Ukrainy: vidpovidj na vyklyky vojennoho chasu [Innovative approaches to the modernization of philological education and science in Ukraine: a response to the challenges of wartime]. *Akademichni viziji – Academic visions*, 18, 10–16 [in Ukrainian].

3. Kekalo, Ju., & Makarova, T. (2023). Zastosuvannja v systemi zagaljnoji serednjoji osvity steam-tehnologhij u procesi vyvchennja filologhichnykh dyscyplin: teoretyko-praktychnyj pidkhid [The application of steam technologies in the system of general secondary education in the process of studying philological disciplines: a theoretical and practical approach]. *Ljudynoznavchi studiji. Serija «Pedagoghika» – Humanities studies. Series «Pedagogy»*, 48, 117–122 [in Ukrainian].

4. Kushnir, A. S. (2018). Kryteriji, pokaznyky ta rivni sformovanosti ghotovnosti majbutnikh uchyteliv filologhichnykh specialjnosteju do zastosuvannja SMART-tehnologhij u profesijnij dijajlnosti [Criteria, indicators and levels of readiness of future teachers of philological specialties to use SMART technologies in their professional activities]. *Zbirnyk naukovykh pracj «Pedagoghichni nauky» – Collection of scientific works «Pedagogical Sciences»*, 1(85), 119–123 [in Ukrainian].

5. Kushnir, A. S. (2020). *Pidghotovka majbutnikh uchyteliv filologhichnykh specialjnosteju do zastosuvannja Smart-tehnologhij u profesijnij dijajlnosti* [Preparation of future teachers of philological specialties for the application of Smart-technologies in professional activity]: dys. ... d-ra filosofiji v ghaluzi znanj 01 Osvita: [spec.] 015; Vinnyc. derzh. ped. un-t im. Mykhajla Kocjubynskogho. Vinnycja, 2020. 295 p. [in Ukrainian].

6. Skrypnyk, L. Gh. (2022). Vprovadzhennja novitnikh tehnologhij u vykladanni dyscyplin filologhichnogo cyklu [Implementation of the latest technologies in the teaching of disciplines of the philological cycle]. *Suchasni aspekty modernizaciji nauky: stan, problemy, tendenciji rozvytku. MaterialyXXII-oji Mizhnarodnoji naukoivo-praktychnoji konferenciji (07 lypnja 2022 roku, u m. Ljubljana (Slovenija) – Modern aspects of the modernization of science: state, problems, development trends. Proceedings of the XXII International Scientific and Practical Conference (July 7, 2022, in Ljubljana (Slovenia))*. S. 417–421 [in Ukrainian].

7. Juzefovych, K. A. (2016). Rivenj sformovanosti profesijnoji kompetentnosti majbutnikh filologhiv zasobamy smart tehnologhij [The level of formation of professional competence of future philologists by means of smart technologies]. *Zbirnyk naukovykh statej «Aktualjni pytannja osvity i nauky» – Collection of scientific articles «Actual issues of education and science»*, 2016, 481–485 [in Ukrainian].

8. Duignan, P. A. (2020). Navigating the future of learning: The role of smart technologies. In *Leading educational systems and schools in times of disruption and exponential change: A call for courage, commitment and collaboration* (pp. 125–137). Emerald Publishing Limited.

9. French, M. 2023 Smart Technology Trends in Education. Real Time Networks. <https://www.realtimenetworks.com/blog/smart-tech-trends-in-education> (date of access: 23/08/2023)

10. Hovhannisyanyan, G. (2016). Acquisition of language meanings via smart technologies. *Journal of Teaching English for Specific and Academic Purposes*, 4(1), 23–37.
11. Kostyria, I., Bereziuk, D., Sadovyi, M., Podoprygora, N., & Tryfonova, O. (2023). Use of smart technologies in the training of specialists in higher education institutions. *Amazonia Investiga*, 12(62), 149–157.
12. Mohamed, W. N. W., Aziz, A. I., & Nor, N. H. M. (2023). Validating online teaching materials of corpus linguistics. *Journal of Islamic*, 8(53), 375–385.
13. Papadakis, S., Kiv, A. E., Kravtsov, H. M., Osadchyi, V. V., Marienko, M. V., Pinchuk, O. P., ... & Semerikov, S. O. (2023). Revolutionizing education: using computer simulation and cloud-based smart technology to facilitate successful open learning. In *CEUR Workshop Proceedings* (Vol. 3358, pp. 1–18).
14. Popovych, O., Motsyk, R., Mozul, I., Fedchenko, K., Zhbanchyk, A., Terenko, O., & Kuchai, O. (2022). The Role of Smart Technologies in Training Future Specialists. *IJCSNS*, 22(12), 153.
15. Yekimov, S., Khlebnikova, T., Trukhan, H., Kurilchenko, V., Tkachov, A., Ulianova, V., & Tomashevskaya, A. (2020, November). Distance education based on smart-technology. *Journal of Physics: Conference Series*, 1691(1), 012159.
16. Zaini A., Mazdayasna G., (2014). The Effect of Computer Assisted Language Learning on the Development of EFL Learners' Writing Skills. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 98, 1975–1982.

Журнал

«Перспективи та інновації науки»

(Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»)

Випуск № 15(33) 2023

Видавець:

Громадська наукова організація «Всеукраїнська асамблея докторів наук з державного управління»
Свідоцтво серія ДК №4957 від 18.08.2015 р., Андріївський узвіз, буд.11, оф 68, м. Київ, 04070.